

Innst. O. nr. 77

(1999-2000)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endring i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven)

Ot.prp. nr. 46 (1999-2000)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Proposisjonens innhold

Barne- og familiedepartementet legger i proposisjonen fram forslag til endring i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven) vedrørende utgiftsdekning ved vedtak om omsorgsovertakelse for barn i statlige mottak for asylsøkere og flyktninger som er kommet til landet med foreldre eller andre med formelt foreldreansvar. I tillegg foreslås enkelte tekniske endringer.

Nærmere om forslaget

Staten er ansvarlig for etablering og finansiering av mottak for asylsøkere og flyktninger, og for å fastsette rammer for tiltak og tilbud i disse. Mottakene skal vurdere behovet for å iverksette særskilte tiltak for barn med særskilte behov i samarbeid med det kommunale tjenesteapparatet. På denne bakgrunn vil det svært sjelden være aktuelt å fatte vedtak om omsorgsovertakelse. Kommuner som likevel kommer i den situasjon at de må overta omsorgen for barn i mottak, vil etter dagens system og regelverk ikke få kompensert utgiftene ved omsorgsovertakelsen dersom barnet er kommet til landet med en av eller begge foreldrene eller andre med formelt foreldreansvar.

Utgiftene i forbindelse med omsorgsovertakelse kan bli svært høye, og derfor en stor belastning for den aktuelle kommune. Mangelen på kompensasjonsordning i førstnevnte tilfeller i avsnittet over har på denne bakgrunn foranlediget en henvendelse fra Kommunenes Sentralforbund. Foreliggende lovendringsforslag er fremmet i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet på bakgrunn av denne henvendelsen.

I henhold til barnevernloven er det den kommunen barnet oppholder seg i som er ansvarlig for å forberede og reise sak om omsorgsovertakelse for fylkesnemnda for sosiale saker.

Fra 1. januar 1991 ble det innført et nytt finansieringssystem for kommunenes arbeid med bosetting av flyktninger og personer med opphold på humanitært grunnlag (integreringstilskuddet). Den statlige ordningen med refusjon av barnevernutgifter ble samtidig begrenset til kun å omfatte enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger.

Alle mottakskommuner får en kommunekompensasjon som skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med statlige mottak. Utgifter av denne størrelsesorden som omsorgsovertakelse medfører, er ikke innbakt i dette beløpet.

Departementet foreslår at kommuner som overtar omsorgen etter barnevernloven § 4-12 og § 4-8 andre og tredje ledd for barn i mottak som er kommet til landet med foreldre, dvs. en av foreldrene eller begge, eller andre med formelt foreldreansvar, får samme særskilte tilskudd som kommuner som bosetter/overtar omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. Tilskuddet foreslås utbetalt så lenge den aktuelle mottakskommune har omsorgen, og dersom plassering utenfor hjemmet opprettholdes etter at barnet er fylt 18 år. Tilskuddet skal imidlertid ikke kunne utbetales lenger enn til og med det året barnet fyller 20 år. For også å dekke fylkeskommunenes barnevernutgifter i forbindelse med slike omsorgsovertakelser, bør fylkeskommunene få refundert disse.

De nye reglene vil gjelde omsorgsovertakelser som skjer etter at lovendringen er trådt i kraft.

Det er i dag svært få tilfeller av omsorgsovertakelser for barn med foresatte i mottak. Erfaringsmessig dreier dette seg om høyst ett til to tilfeller pr. år. Lovforslaget vil derfor få begrensede økonomiske og administrative konsekvenser.

Ved å utvide tilskuddsordningen til å omfatte omsorgsovertakelser for denne gruppen barn, vil utgiftene for staten til dette tilskuddet pr. i dag bli kr 90 000

pr. år for hvert tilfelle, og maksimalt til og med det året barnet fyller 20 år.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at forslag til endring i lov 17. juli 1992 nr. 100 gir utgiftsøkninger ved vedtak om omsorgsovertakelse for barn i statlige mottak for asylsøkere og flyktninger som er kommet til landet med foreldre eller andre med formelt foreldreansvar.

Komiteen viser til at staten er ansvarlig for etablering og finansiering av mottak for disse og for å fastsette rammer for tiltak og tilbud til dem. Foreldrene har ansvar for egne barn i asylmottakene, og mottakene skal sikre barn med særskilte behov et egnet tilbud.

Komiteen har merket seg at det er svært sjelden at barn i asylmottak blir utsatt for omsorgsovertakelse i henhold til barnevernloven. En kommune som må overta omsorgen for et barn i asylmottak, vil etter dagens regelverk ikke få kompensert for utgiftene, dersom barnet er kommet til landet med en eller begge foreldrene eller andre med formelt foreldreansvar.

Komiteen ser at utgiftene kan bli svært høye og en stor belastning for en kommune.

Komiteen viser til at for enslige mindreårige asylsøkere uten foreldre er reglene for kompensasjon av utgiftene annerledes. I disse tilfellene får kommunene tilført et særskilt tilskudd fra staten. Fylkeskommunene får også refusjon for disse barna.

Komiteen ser også at lovendringsforslaget i denne saken kun innebærer konsekvenser for staten i form av økte utgifter. Ved lov av 12. april 1996 ble barnevernlovens § 9-8 endret slik at den statlige refusjonen for kommunenes barnevernsutgifter til enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger ble fjernet, og erstattet av et særskilt tilskudd. Tilskuddet er i dag kr 90 000 pr. barn pr. år til fylte 20 år.

Komiteen viser også til at tilskuddet ikke ytes til barn som kommer til landet med foreldre eller andre med foreldreansvar, selv om mottakskommunene overtar omsorgen for barnet.

Komiteen vil framheve at foreliggende lovendringsforslag er fremmet i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet på bakgrunn av henvendelsen fra Kommunenes Sentralforbund.

Komiteen ser at kommunene, på grunn av økonomiske konsekvenser, kan la være å fremme en sak

om omsorgsovertakelse for barn i mottak, som ikke er enslige.

Komiteen støtter forslaget om at kommuner som overtar omsorgen etter barnevernloven § 4-12 og § 4-8 andre og tredje ledd for barn i mottak som er kommet til landet med foreldre, får samme særskilte tilskudd som for enslige, mindreårige, asylsøkere og flyktninger. Fylkeskommunenes barnevernutgifter i slike omsorgsovertakelser bør også dekkes av staten.

Komiteen viser til at ved å utvide tilskuddsordningen til å omfatte omsorgsovertakelse for denne gruppen barn, vil utgiftene for staten bli kr 90 000 pr. år pr. barn.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven)

I

I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester skal § 9-8 lyde:

Etter nærmere regler som fastsettes av Kongen, refunderer staten fylkeskommunenes utgifter for flyktningbarn og asylsøkende barn som er kommet til landet uten foreldre *eller andre med foreldreansvar*, og som omfattes av denne loven.

Staten gir et tilskudd til kommunene til dekning av utgifter for flyktningbarn og asylsøkende barn som er kommet til landet uten foreldre *eller andre med foreldreansvar*.

Refusjon og tilskudd som nevnt i første og annet ledd, ytes også ved omsorgsovertakelse etter § 4-8 annet og tredje ledd og § 4-12 for barn i mottak for asylsøkere og flyktninger som er kommet til landet med foreldre eller andre med foreldreansvar.

II

Ikraftsettings- og overgangsbestemmelse

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Lovendringen gjelder omsorgsovertakelser som skjer etter at loven er satt i kraft.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 30. mai 2000

May-Helen Molvær Grimstad
leder

Liv Marit Moland
ordfører

Oddbjørg Ausdal Starrfelt
sekretær